

ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรีของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

: กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม

Needs of Elective Subjects of Educational Institution under Local Administration Organizations

: Case Study of Nakhonpathom Municipality Vocational College

กรรณา แก้วด้วง*

อนุชัย รามวงศ์กูร**

นลินรัตน์ รักรุศล***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม และ 2) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครปฐม ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป 400 คน ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดคุณสมบัติไว้ คือ บุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการ จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า 1) ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (1) ด้านจุดมุ่งหมาย ควรปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับความรู้และทักษะ (2) ด้านเนื้อหาสาระ ควรเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์และความสำคัญของการทำงาน (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรให้ผู้เรียนได้ทำโครงการตามอาชีพที่ตนสนใจและนำเสนอผลงานนั้น (4) ด้านการวัดผลประเมินผล ควรให้เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน และ 2) ข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรี (1) ด้านจุดมุ่งหมาย ควรมีการสำรวจความต้องการของอาชีพในท้องถิ่น และทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (2) ด้านเนื้อหาสาระ ควรมีการสำรวจความต้องการ ความสนใจ และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรใช้สื่อและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย และจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และ (4) ด้านการวัดผลประเมินผล ควรมีวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย ควรวัดและประเมินผลจากการที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

***อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the needs of elective subjects of Certificate Vocational Education, Commerce Program; 2) collect suggestions for elective subjects developing Phase 1, the questionnaire surveys were use to collect data from 400 participants who aged 15 years and over. Phases 2, the 8 educational experts focus group interview consist of expert in curriculum development, community sage, community leaders and entrepreneur.

The finding from the survey found that the needs of elective subjects were high level. 1) The objective of the subjects should be concerned with ethics discipline, with parallel skill and knowledge. 2) The content of the subjects should be shown about usefulness and importance of jobs. 3) The teaching methods should apply project based learning that students can choose and present their career interests. 4) The measurements and evaluations should suitable for class participants. The suggestions for elective subjects developing were: 1) The objective of the subjects should to explore need in local career and people in community should be participated 2) The content of the subjects should explore need, interest and basic knowledge of the students. 3) The teaching methods should use media , the variety of teaching and make learning environment to stimulate students to learn. 4) The measurements and evaluations should use the instrument that students can applied knowledge to use in their everyday life.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นโยบายด้านหลักสูตรมีสาระสำคัญ คือ ในการจัดทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้จะต้องมีความหลากหลาย และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ต้องคำนึงถึงความเป็นไทย และความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ นอกจากนี้ การจัดทำรายละเอียดสาระของหลักสูตรยังต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง มีทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาการ ในบริบทของสังคมไทย และนโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนต้องคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และประยุกต์ความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข โดยต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (โชคชัย คำแหง, 2547: 44-47) สอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพ เลือ่วิถีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการมีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ ในการพัฒนาหลักสูตรได้เปิดโอกาสให้สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน ศักยภาพพื้นที่และภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หลักสูตรที่จัดทำขึ้นต้องเป็นไปตามสภาพแวดล้อมสังคม เศรษฐกิจและความต้องการของท้องถิ่น อันจะทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดความรัก ความผูกพันและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวและท้องถิ่น จากการบูรณาการทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา (สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2556: 12)

เทศบาลนครปฐม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลแห่งแรกในประเทศไทย ที่ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เดิมใช้ชื่อว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ก่อนจะเปลี่ยนมาเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม จัดตั้งขึ้นในระหว่างที่ยังมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ที่ต้องการให้เด็กทุกคนมีโอกาสศึกษาหาความรู้สูงขึ้นจากภาคบังคับ และรองรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนขยายโอกาสหรือโรงเรียนอื่น ๆ ในเขตเทศบาลและพื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้พื้นที่ในเขตเทศบาลนครปฐมยังเป็นศูนย์กลางทางการค้าและเป็นชุมทางการขนส่ง การขนถ่ายสินค้ามายาวนาน โดยทางรถไฟ รถยนต์ และการขนส่งสินค้าเกษตรเพื่อเข้าสู่ตลาดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งมีความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้ง ประกอบกับพื้นที่โดยรอบมีการพัฒนาการเกษตรในทุกด้าน จึงก่อให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรได้เป็นอย่างดี และรวดเร็ว ทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจกระจายไปสู่สาขาต่าง ๆ และมีความมั่นคง จนกลายเป็นศูนย์กลางทางพาณิชยกรรม ในส่วนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมปัจจุบันเปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเปิดสอน 3 ประเภทวิชาด้วยกัน คือ (1) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม (2) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม และ (3) ประเภทวิชาคหกรรม

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี และรวบรวมข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โดยผู้วิจัยได้จำแนกความต้องการของรายวิชาเลือกเสรีตามองค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านจุดมุ่งหมาย (2) ด้านเนื้อหาสาระ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ (4) ด้านการวัดผลประเมินผล เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาวางแผนพัฒนารายวิชาเลือกเสรีได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น และก่อให้เกิดความเจริญแก่ผู้เรียน ครู สถานศึกษา ท้องถิ่น และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
2. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ระยะที่ 1

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ใน 4 ด้านคือ (1) ด้านจุดมุ่งหมาย (2) ด้านเนื้อหาสาระ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ (4) ด้านการวัดผลประเมินผล

ระยะที่ 2

การวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านจุดมุ่งหมาย (2) ด้านเนื้อหาสาระ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ (4) ด้านการวัดผลประเมินผล

ขอบเขตด้านประชากร

ระยะที่ 1

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครปฐมที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 67,032 คน

ระยะที่ 2

ประชากรเป้าหมาย (Target Population) ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดคุณสมบัติไว้ คือ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 8 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ระยะที่ 1

ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ใน 4 ด้านคือ (1) ด้านจุดมุ่งหมาย (2) ด้านเนื้อหาสาระ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ (4) ด้านการวัดผลประเมินผล

ระยะที่ 2

ข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ใน 4 ด้านคือ (1) ด้านจุดมุ่งหมาย (2) ด้านเนื้อหาสาระ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ (4) ด้านการวัดผลประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี คือ ความพึงพอใจ ความปรารถนา ความต้องการของวิชาที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน

1.1 ความต้องการด้านจุดมุ่งหมาย คือ ความต้องการว่าผู้เรียนควรจะได้รับประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ และเจตคติในเรื่องใด

1.2 ความต้องการด้านเนื้อหาสาระ คือ ความต้องการว่าเนื้อหาสาระที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะ เจตคติที่ต้องการให้มี

1.3 ความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ความต้องการว่าอยากให้ผู้เรียนได้รับวิธีการสอนแบบใดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและเหมาะสมที่สุด

1.4 ความต้องการด้านการวัดผลประเมินผล คือ ความต้องการว่าจะมีวิธีอย่างไรในการตรวจสอบผู้เรียน ให้มีคุณภาพและตรงตามจุดมุ่งหมาย

2. ข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรี คือ ข้อคิดเห็นในเชิงแนะนำที่เสนอเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้พิจารณาในการปรับรายวิชาเลือกเสรีให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2.1 ข้อเสนอแนะด้านจุดมุ่งหมาย คือ วิธีการปรับจุดมุ่งหมาย

2.2 ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหาสาระ คือ วิธีการขยายเนื้อหา

2.3 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอน คือ วิธีการปรับสื่อ กิจกรรม และวิธีการเรียนการสอน

2.4 ข้อเสนอแนะด้านการวัดผลประเมินผล คือ วิธีการปรับการประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครปฐมที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 67,032 คน (เทศบาลนครปฐม, 2556)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครปฐมที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) เพื่อศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ เกี่ยวกับ เพศ อาชีพ และการศึกษาที่สำเร็จสูงสุด

ตอนที่ 2 ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี รายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านจุดมุ่งหมาย (2) ด้านเนื้อหาสาระ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ (4) ด้านการวัดผลประเมินผล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งกำหนดค่าคะแนนของค่าคำตอบ ดังนี้

กำหนดค่าระดับคะแนน

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ต้องการมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ต้องการมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ต้องการปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ต้องการน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมผลการศึกษามาเป็นกรอบในการวิจัย
3. ทำความเข้าใจวิธีการสร้างเครื่องมือ กำหนดเนื้อหาและประเด็นที่จะนำมาสร้างเครื่องมือ
4. จัดทำร่างเครื่องมือ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา การใช้ภาษา เพื่อให้ชัดเจนและตรงตามวัตถุประสงค์
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Analysis) จำนวน 3 คน โดยหาค่าความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ของ Rovinelli and Hambleton (2003) ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องของ IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 และปรับปรุงในข้อที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่แท้จริง แต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครปฐม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (1990) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.83 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยง ที่สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงได้
7. จัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์และไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสืออนุมัติเก็บข้อมูลจากภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปให้ที่สำนักงานเทศบาลนครปฐมด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด
4. นำข้อมูลมาบันทึก ลงรหัสใน โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้แปลความหมายของคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ประชากร

ประชากรเป้าหมาย (Target Population) ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดคุณสมบัติไว้ คือ บุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ราชครูชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการ จำนวน 8 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยการศึกษารวบรวมข้อมูล เอกสาร แนวคิดหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. ติดต่อทบทวนผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พร้อมทั้งกำหนดวันประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2. ติดต่อขอหนังสือเชิญจากภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ด้วยตนเอง พร้อมทั้งดำเนินการนัดหมายการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3. ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันศุกร์ที่ 18 เมษายน 2557 เวลา 13.00 – 16.00 น. ห้องประชุมของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการประชุม ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โดยมีผู้ช่วยวิจัยอยู่ร่วมประชุมตลอดเวลาเพื่อจดบันทึกและบันทึกเทป เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึกและเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group Guideline) มีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้ นำมาถอดเทปบทสนทนา และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการเข้ารหัส (Code) คำ ข้อความ หรือประโยคต่าง ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิ มีฉันทามติร่วมกันเสนอแนะการพัฒนาวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรีของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 400 คน เป็นเพศชายร้อยละ 43.50 เป็นเพศหญิงร้อยละ 56.50 เมื่อพิจารณาตามการศึกษาที่สำเร็จสูงสุด ปริญญาตรี ร้อยละ 37.00 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 23.30 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 12.30 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 11.30 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 9.80 และประถมศึกษาหรือต่ำกว่า/ไม่ได้เรียน ร้อยละ 6.50 เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 26.30 รองลงมา พนักงานบริษัท/เอกชน ร้อยละ 19.00 นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 17.30 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 15.50 ค้าขายรายย่อย/อาชีพอิสระ ร้อยละ 15.50 และอื่น ๆ ร้อยละ 6.50

ตารางที่ 1 ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

(n = 400)

ข้อที่	ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1	ด้านจุดมุ่งหมาย	4.16	0.47	มาก	3
2	ด้านเนื้อหาสาระ	3.96	0.45	มาก	4
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.22	0.53	มากที่สุด	1
4	ด้านการวัดผลประเมินผล	4.21	0.59	มากที่สุด	2
	รวม	4.15	0.51	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีคะแนนอยู่ในลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมา ด้านการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านจุดมุ่งหมาย อยู่ในระดับมาก และด้านเนื้อหาสาระ อยู่ในระดับมาก

ในส่วนความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ด้านจุดมุ่งหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ผู้เรียนควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับความรู้ และทักษะ รองลงมา ได้แก่ ผู้เรียนควรให้คุณค่าและเป้าหมายของการเรียนรู้ เพื่อนำไปประกอบอาชีพของตนในอนาคต และผู้เรียนควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น และมีจิตสำนึกในการร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้เรียนควรนำความรู้จากการเรียนวิชาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และในการประกอบอาชีพ

ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรมด้านเนื้อหาสาระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ควรเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์และความสำคัญของการทำงาน รองลงมาได้แก่ ควรเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยสัมพันธ์ เช่น ความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลระดับต่างๆ เป็นต้น และควรเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการตั้งเป้าหมาย เช่น เป้าหมายในการเรียน เป้าหมายในการทำงาน เป็นต้น และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย คือ ควรเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสามารถพิเศษอื่นๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ กีฬา เป็นต้น

ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ควรให้ผู้เรียนได้ทำโครงการตามอาชีพที่ตนสนใจ และนำเสนอผลงานออกมาในรูปแบบการจัดแสดงผลงาน และควรเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทของตน เช่น การทำงานกลุ่ม การรู้จักเป็นผู้นำผู้ตาม เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น

และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และการใช้กิจกรรมหลาย ๆ แบบ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด เช่น ศึกษาจากเอกสาร ฝึกปฏิบัติ แก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เป็นต้น และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้ายคือ ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และเกณฑ์การวัดผลประเมินผล

ความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรมด้านการวัดผลประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การประเมินผลการเรียนควรให้เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ ผู้สอนควรชี้แจงผลการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนทราบสถานภาพตนเอง และร่วมแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ ครูผู้สอนควรมีการประเมินแผนการสอนเป็นระยะ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย คือ ควรให้ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตอนที่ 2 ผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่ได้ข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

จากการสนทนากลุ่ม ด้านจุดมุ่งหมายพบว่า ควรมีการสำรวจความต้องการของอาชีพในห้องถิ่น ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ควรมีการวางแผนของครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย กำหนดเนื้อหาสาระการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้อง ดึงมาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรัก ภูมิใจ และเห็นความสำคัญของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาท้องถิ่น และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านจุดมุ่งหมาย ปัจจุบันวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมใช้หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และไม่ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพิ่มเติม ดังนั้นจึงยังเป็นหลักสูตรกลางในภาพกว้างที่ยังไม่ได้เจาะลึกและจัดให้เหมาะสมครอบคลุมกับบริบทของท้องถิ่น ซึ่งวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมและสำนักงานการศึกษาเทศบาลนคร นครปฐมเริ่มเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่เน้นบริบทภายในท้องถิ่น

ด้านเนื้อหาสาระ พบว่า ควรมีการสำรวจความต้องการ ความสนใจ และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน เนื้อหาสาระควรมีการเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ให้มีความสัมพันธ์กับรายวิชาอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันแบบองค์รวม ควรเน้นการเสนอทางเลือกให้แก่ผู้เรียน

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ควรใช้สื่อและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียนมากขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการแสวงหาความรู้ ครูในห้องเรียน ครูในท้องถิ่น ครูในสถานประกอบการ ควรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน

ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ควรมีวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย ควรวัดและประเมินผลจากการที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง พบข้อบกพร่องของตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้

อภิปรายผล

ประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครปฐม มีความต้องการของรายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หลักสูตรจึงต้องตอบสนองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง และจากสภาพปัญหาในปัจจุบันที่ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน แต่ขาดในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง หลักสูตรยังเป็นตัวกำหนดว่าผู้เรียนในอนาคตจะเป็นอย่างไร คนจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย นอกจากนี้หลักสูตรควรสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น สอดคล้องกับ นันทิยา สมสรวย (2549: 12) หลักสูตรมีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประเทศชาติ นอกจากนี้หลักสูตรยังช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ตลอดจนรู้จักกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามที่ถนัด หลักสูตรจึงเป็นแผนปฏิบัติการที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับวีระพันธ์ สิทธิพงษ์ (2544: 43-46) ที่กล่าวว่าไว้ว่าหลักสูตรอาชีวศึกษา จะต้องตอบสนองอย่างทันเหตุการณ์ คุณลักษณะพื้นฐานอีกอันหนึ่ง คือ หลักสูตรต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในสังคมปัจจุบัน นั่นคือ ทันต่อเหตุการณ์ เมื่อสองร้อยปีมาแล้ว โปรแกรมการฝึกช่างจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก นั่นคือทักษะความรู้ที่ช่างฝึกหัดได้รับจะใช้ได้ตลอดชีวิตการทำงาน แต่ในปัจจุบันสถานการณ์ไม่เหมือนเดิมอีกแล้ว การปฏิวัติอุตสาหกรรมและการประสมประสานเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันมีผลกระทบต่อหลักสูตรอาชีวศึกษาอย่างมาก หลักสูตรปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกของงานที่มีอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ จะต้องนำไปเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสหางานทำได้ และจะต้องทำงานเต็มสมรรถภาพ ชีรวุฒิ บุญยโสภณ (2542: 73) อาชีววะและเทคนิคศึกษาที่จะต้องสอดคล้องต่อความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสร้างงานและการเลือกอาชีพของประชากรในท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ในท้องถิ่นการมุ่งเน้น การสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องไม่มุ่งเน้นเพียงแต่ความรู้เฉพาะด้านเท่านั้น แต่จะต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และก่านิยมในอาชีพให้กว้างขึ้น เพื่อเตรียมทรัพยากรกำลังคนเข้าสู่โลกอาชีพอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550: 32) กล่าวว่าในปัจจุบันนี้วิทยาการต่าง ๆ ได้ก้าวหน้าไปอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในทำนองเดียวกันก็ได้มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในวงการศึกษามากขึ้น ทำให้การเรียนรู้ต่าง ๆ ในด้านวิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ในการจัดหลักสูตรจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการจัดความรู้ เนื้อหาวิชา และประสบการณ์ที่เหมาะสม ทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบันให้แก่เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพของสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอยู่เสมอ ดังนั้นผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญต่อวิทยาการ ใหม่ ๆ เหล่านี้ ผลของการวิจัยต่าง ๆ การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนแนวความคิดใหม่ในปัจจุบัน โดยเลือกสรรเฉพาะสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนให้เหมาะสมกับวัย

ระดับความรู้ และความสามารถของผู้เรียนด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และให้ผู้เรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของคนในสังคมปัจจุบันได้ด้วย นอกจากนี้ความรู้สมัยใหม่และประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ควรจะได้จัดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ก้าวหน้า เกิดความคิดริเริ่ม มีความคิดเห็นแบบวิทยาศาสตร์ มีความสามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์และทางเทคโนโลยีในการทำงานและประกอบอาชีพในสังคมได้ และมานะ อากรประเสริฐ (2554: 46) การบริหารอาชีวศึกษาให้ได้ผลนั้น จะต้องเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตามความต้องการของสังคมและทันต่อเทคโนโลยีปัจจุบัน

จากการสนทนากลุ่มพบว่า ในการจัดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระซึ่งเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายนั้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ได้เห็นถึงความสำคัญของการเชิญทุกภาคส่วนมามีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะได้ครอบคลุมและตอบสนองตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน สอดคล้องกับสังัด อุทรานันท์ (2532: 183-186) ว่าบทบาทของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ได้แก่ บุคคลในวงการต่าง ๆ ในสังคม ประชาชนทั่วไป และผู้ปกครองนักเรียน บุคคลกลุ่มนี้จะทำหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของสังคมในลักษณะต่อไปนี้ คือ การเสนอแนะข้อคิดเห็นหรือแนวทางต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม หรือแสดงความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร โดยการพูด การเขียนในลักษณะใด ๆ ก็ได้ ทำการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของสังคมแก่กระพัฒนาหลักสูตรในกรณีที่ทางคณะพัฒนาหลักสูตรสอบถามความคิดเห็น และบทบาทของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียน กลุ่มที่จะให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียน เยาวชน หรือผู้ใหญ่ที่มีความประสงค์จะศึกษาเล่าเรียนตามหลักสูตรนั้น ๆ และนักแนะแนวการศึกษา บุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ให้ข้อมูลแก่คณะพัฒนาหลักสูตรในลักษณะ คือ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแก่คณะพัฒนาหลักสูตร ทำการแสดงความคิดเห็น หรือมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับชูศรี สุวรรณโชติ (2544: 102) ที่เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มบุคลากรผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนทั่วไป บุคลากรกลุ่มนี้จะถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและพัฒนาหลักสูตรเป็นอันมาก ผู้ปกครองบางคนอาจมีความรู้ในเรื่องที่จะสร้างและพัฒนาหลักสูตรนั้น ๆ ก็อาจจะให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานก็จะเป็นสิ่งที่ดีต่อการสร้างและพัฒนาหลักสูตร แต่โดยข้อเท็จจริงผู้ปกครองและประชาชนส่วนใหญ่จะไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ความจำเป็นที่จะให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรจะลดลง จุดสำคัญของผู้ปกครองและประชาชนคือ การมีส่วนร่วมภายหลังจากหลักสูตรนั้นได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว การมีส่วนร่วมของบุคลากรส่วนนี้ คือ การรับทราบ หรือให้ความคิดเห็นต่อหลักสูตรและทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะฝึกอบรมบุตรหลานของกลุ่มนี้ วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่ต้องเสนอกลุ่มนี้ คือ กลุ่มบุคลากรกลุ่มนี้จะเป็กลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติต่อการศึกษาซ้ำ และไม่เข้าใจเจตนารมณ์ในการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะเกิดปัญหาในการใช้หลักสูตรต่อไป

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนนอกจากจัดในห้องเรียน โรงเรียน และแบบทวิภาคี คือ ในสถานประกอบการแล้ว วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ได้พัฒนาให้การจัดการเรียนการสอนมีการจัดไปดูงาน เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมสอน เชิญมาเป็นวิทยากร บรรยายพิเศษ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นมา

สอนและไปสอนคนในชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ในอนาคตวิทยาลัยจะจัดให้ 3 รูปแบบ คือ จัดการเรียนรู้โดยครู ในโรงเรียนเป็นผู้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด โดยใช้แหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอนอื่น ๆ ตามความพร้อมของท้องถิ่น จัดการเรียนรู้โดยปราชญ์ท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด ทั้งกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล และจัดการเรียนรู้โดยครูในสถานศึกษาและปราชญ์ท้องถิ่นร่วมกัน โดยนำจุดเด่นของแต่ละฝ่ายมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนพัฒนารายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

2. ครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐมหรือครูในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพัฒนารายวิชาเลือกเสรี พัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ชุมชน ผู้เรียน

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนารายวิชาเลือกเสรี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษา และครูร่วมกันพัฒนา ดังนี้

3.1 ด้านจุดมุ่งหมาย ควรมีการร่วมประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายหลายฝ่าย เช่น นักพัฒนาหลักสูตร ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา นักแนะแนวการศึกษา ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อร่วมกันเสนอสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนารายวิชาเลือกเสรีแก่ผู้เรียน ทั้งนี้ ควรเน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้อง ดีงาม และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรัก ภูมิใจ และเห็นความสำคัญของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำไปสู่การหวงแหน การพัฒนาท้องถิ่น และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2 ด้านเนื้อหาสาระควรมีการเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ และประสบการณ์ให้มีความสัมพันธ์กับรายวิชาอื่น ๆ แบบองค์รวม เน้นการเสนอทางเลือกให้แก่ผู้เรียน และควรเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญ ของการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการทำงาน อันจะทำให้ผู้เรียนรู้จักหน้าที่ของตน และดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

3.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรใช้สื่อและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น ให้ผู้เรียนได้ทำโครงการตามอาชีพที่ตนสนใจ และนำเสนอผลงานออกมาในรูปของการจัดแสดงผลงาน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทของตน โดยการทำงานกลุ่ม การรู้จักเป็นผู้นำผู้ตาม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นต้น

3.4 ด้านการวัดผลประเมินผล ควรวัดและประเมินผลจากการที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง ไม่เน้นเฉพาะเนื้อหาหรือการปฏิบัติในห้องเรียน ผู้เรียนต้องสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไป

ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้สอนอาจใช้การสังเกต สอบถามผู้คนแวดล้อมร่วมด้วย ไม่ใช่จากแค่การทดสอบเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ ผู้ที่สำเร็จการศึกษา หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ
2. ควรมีการศึกษาโดยใช้เครื่องมืออื่น ๆ ในการรวบรวมข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
3. ควรมีการศึกษาความต้องการข้อเสนอแนะของรายวิชาเลือกเสรีในประเภทวิชาอื่น ๆ หรือสถานศึกษาอื่น ๆ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- ชูศรี สุวรรณโชติ (2544) *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- โชคชัย กำแหง (2547) *ประมวลสาระสำคัญ จากยุทธศาสตร์การศึกษาระดับอุดมศึกษาท้องถิ่น เทศบาล : อบต. : อบจ. และท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ* กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ธีรวุฒิ บุญยโสภณ (2542) *การบริหารอาชีววะและเทคนิคศึกษา เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมพิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นันทิยา สมสรวย (2549) “การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสาระทัศนศิลป์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดลำปาง” คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธี (2550) *การจัดและการบริหารงานวิชาการ* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มานะ อารมณ์ประเสริฐ (2554) *การวิเคราะห์วิชาชีพช่างอุตสาหกรรม* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วีรพันธ์ สิทธิพงษ์ (2554) “แนวคิดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา” เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา หน่วยที่ 1-7 พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สังัด อุทรานันท์ (2532) *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2556) *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

Krejcie, Robert, V, and Morgan, Daryle W. (1970). “Determining Sample size for Research Activities.”

Educational and Psychological Measurement.